

Natur og vandmiljø, Planter

Brak langs vandløb og søer kan spare omkostninger til efterafgrøder

Hvis brak langs vandløb og søer erstatter de dyreste efterafgrøder med sædskifteændringer, er potentialet en stor besparelse. Tilskuddet til brak langs vandløb og søer er 2.000 kr. pr. ha.

Viden om

I 2021 bliver der ligesom i 2020 krav om ca. 370.000 ha målrettede efterafgrøder. I stedet for efterafgrøder er det muligt at vælge en række alternativer, bl.a. tidlig såning, mellemafgrøder eller kvotereduktion. Brak langs vandløb og søer er imidlertid også en mulighed, som endnu ikke har været brugt ret meget, fordi informationen om dette virkemiddel kom meget sent i 2019, så de færreste landmænd kunne nå at etablere brakarealerne.

Græs til brak skal sås her i efteråret

Det er nu, man skal beslutte, hvor der skal være brak langs vandløb og søer, som kan erstatte målrettede efterafgrøder i 2021. Der skal nemlig være etableret et plantedække af græs på arealet senest fra 1. januar 2021. Det er kun arealer i omdrift, der kan anvendes.

Omregningsfaktoren er 4:1. Det vil sige, at 1 ha brak langs vandløb eller sø kan erstatte 4 ha efterafgrøder. Tilskuddet til målrettede efterafgrøder, som er 500 kr. pr. ha efterafgrødekrav, følger med, så man får 2.000 kr. i tilskud pr. ha brak.

Mindsker behovet for dyre sædskifteændringer

På landsplan er der ca. 47.000 ha, der kan anvendes til brak langs vandløb og søer, og som ikke allerede er anvendt til MFO. Heraf er det ca. 35.000 ha, der ligger i kystvandoplande med krav om målrettede efterafgrøder. Hvis hele dette areal blev omlagt til brak, så ville det erstatte 140.000 ha med målrettede efterafgrøder på grund af omregningsfaktoren på 4:1.

Det store efterafgrødekrav har i 2020 tvunget en del landmænd til dyre sædskifteændringer for at få plads til de mange efterafgrøder eller til at tage en stor reduktion i kvælstofkvoten, som også kan være bekostelig. På god jord vil en sædskifteændring fra planlagt vintersæd til vårsæd ofte medføre et økonomisk tab mellem 1.500 og 3.000 kr. pr. ha. Det kan i mange tilfælde være billigere at vælge brak langs vandløb eller sø, hvis man har muligheden for det.

Ved et kornudbytte på ca. 60 hkg pr. ha vil det økonomiske tab ved braklægning efter indregning af tilskuddet på 2.000 kr. pr. ha være ca. 1.200 kr. pr. ha. Da hver hektar brak erstatter 4 ha med efterafgrøder, er det en omkostning på 300 kr. pr. ha efterafgrødekrav. Dertil kommer omkostninger til slåning af græsbrakken.

Undersøg muligheder for forpagtning

Mange bedrifter har ikke selv nogen arealer langs vandløb og søer. I stedet kan man forsøge at forpagte et areal til brak hos en landmand, der ikke selv har brug for dette virkemiddel. Det kan være landmænd, som vælger andre alternativer til deres egen brakforpligtelse eller det kan være hos bedrifter med mindre end 10 ha efterafgrødegrundareal, som ikke har krav om efterafgrøder. Brakarealet skal ligge i samme kystvandopland som ens egne arealer.

Hvis man f.eks. kan forpagte et areal for 5.000 kr. pr. ha, så bliver omkostningen ca. 300 kr. pr. ha efterafgrødekrav efter indregning af grundbetaling og tilskuddet på 2.000 kr. til braklægning.

Andre fordele ved bræmmer

Bræmmer med græs langs vandløb og søer kan være gode for miljøet på flere måder. En braklagt bræmme kan i nogle tilfælde anvendes til at udrette marker og dermed undgå kiler og overlap. Ud over at begrænse kvælstofudvaskningen kan en græsbræmme også opfange vand og jord i forbindelse med kraftig nedbør.

Jorderosion og overfladeafstrømning kan føre til tab af fosfor og pesticider til vandløbet eller søen. På arealer, hvor der er risiko for det, er det særdeles godt landmandskab at etablere en græsklædt brakbræmme.

Læs også:

[Se potentiale for braklægning langs vandløb og søer på din ejendom](#)

[Regler for brak langs vandløb og søer som alternativ til efterafgrøder](#)

Emneord

Brak

Efterafgrøder

Kvælstof

+2

Sidst bekræftet/revideret: 31. august 2020

Vil du vide mere?

Søren Kolind Hvid

Landskonsulent, Gødskning

SEGES

skh@seges.dk

+45 8740 5429

Støttet af

Promilleafgiftsfonden
for landbrug

SEGES Tlf. 87 40 50 00
Agro Food Park 15 Fax. 87 40 50 10
8200 Aarhus N Email info@seges.dk

